

اظهار نظر کارشناسی درباره:
**«لایحه اصلاح بند (۳) ماده واحده قانون ارتقای بهره‌وری
 کارکنان بالینی نظام سلامت»**

مقدمه

قانون ارتقای بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت در تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۲ تصویب شده است. در بند «۳» ماده واحده این قانون تصریح شده است که دولت می‌تواند ساعات کار بخش‌های دولتی و غیردولتی در نوبت‌های شب و ایام تعطیل را با ضریب ۱/۵ و در نوبت عصر با ضریب ۱/۲ محاسبه کند و همچنین مشمولین این ماده اجازه کار بیش از دوازده ساعت متوالی را ندارند و می‌توانند حداکثر معادل نصف ساعت کار موظف ماهیانه، با توافق کارفرما اضافه کار انجام دهند.

این لایحه با هدف بهره‌مندی کارکنان مرکز فوریت‌های پزشکی (اورژانس) از مزایای مقرر در قانون ارتقای بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت مصوب ۱۳۸۸ ارائه شده است که به موجب آن کارکنان عملیاتی اورژانس پیش‌بیمارستانی مشمول محدودیت‌های ساعات انجام کار متوالی و اضافه کار نخواهند شد.

ارزیابی لایحه

براساس آنچه در مقدمه توجیهی ذکر شده، دلیل ارائه این لایحه، بهره‌مندی کارکنان مرکز فوریت‌های پزشکی از مزایای قانون فوق‌الذکر است درحالی که به موجب ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی این قانون، شاغلین رشته شغلی فوریت‌های پزشکی مشمول این قانون محسوب شده و از مزایای آن بهره‌مند هستند و لایحه پیشنهادی صرفاً به دنبال ایجاد معافیت برای کارکنان مزبور از محدودیت‌های موضوع بند «۳» ماده واحده و ایجاد مزیت بیشتر است. در ادامه به نقاط قوت و ضعف این لایحه اشاره می‌شود:

نقاط قوت و ضعف لایحه

هرچند در مقدمه پیشنهاد صرفه اقتصادی و جبران کمبود نیروی انسانی به عنوان مزیت آن مطرح شده است، ولی در واقع مزیتی حقیقی، مترتب این پیشنهاد نیست. شاید در ابتدا، رفع محدودیت اضافه کاری، به نظر کمکی به کارمندان مشمول این قانون محسوب شود و مشکل کمبود نیروهای انسانی اورژانس را تا حدی پوشش دهد ولی در عمل به دلیل فرسایش شغلی و فشار کاری بالا در این فرصت شغلی، نیروهای انسانی مشغول به کار در این شغل، به دلایلی از قبیل مواجهه با شرایط غیرقابل پیش‌بینی و بحرانی، ضرورت تصمیم‌گیری‌های در لحظه و پذیرش مسئولیت تصمیم گرفته شده، مواجهه با صحنه‌های دلخراش، ساعات کار طولانی و موارد متعدد دیگر، در معرض آسیب‌های جسمی و روانی جدی هستند که در نهایت منجر به افت کیفیت زندگی شخصی و کاهش بهره‌وری

مخصوص سخن علمی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۲۲۴

شماره چاپ:

۴۶۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۱۲/۲۵

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دقت: مطالعات

اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۳۵۹-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۲/۳۱

آنها برای خانواده و سازمان خواهد شد. از این منظر شبهه مغایرت با اصل چهارم و بند «۳» اصل چهل و سوم قانون اساسی مبنی بر منع اضرار و تنظیم ساعات کاری به نحوی که فرصت و توان کافی برای خودسازی و مشارکت در جامعه تلقی می‌شود. نکته قابل توجه اینکه، با بررسی‌های به عمل آمده، مشخص شد، نقطه آغاز پیشنهاد «قانون ارتقای بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت»، مرگ ناگهانی یک پرستار سی‌ساله به دنبال سه شب کشیک متوالی بوده است و این لایحه در واقع بازگشت به عقب محسوب می‌شود.

مغایرت‌ها با قوانین و اسناد بالادستی

۱. مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی: این لایحه مصداق رفع تبعیض ناروا بین کارکنان نظام سلامت است.
۲. مغایر اصل چهارم قانون اساسی: خستگی این کارکنان به دنبال افزایش طول مدت اضافه‌کار ایشان می‌تواند موجب ضرر به سلامت خود و دریافت‌کنندگان سلامت شود.
۳. مغایر با بند «۳» اصل چهل و سوم قانون اساسی: تنظیم ساعات کاری باید چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی فرصت و توان کافی برای سایر ابعاد زندگی خود داشته باشد.
۴. مغایر اصل پانزدهم قانون اساسی: واژه «اورژانس» مربوط به زبان فارسی نیست.
۵. مغایر بند «۲» ماده (۸): سیاست کلی سلامت به دلایل قید شده در بالا، این لایحه احتمال کاهش کیفیت و ایمنی خدمات را افزایش می‌دهد.
۶. مغایر ماده (۱۳) سیاست کلی سلامت: این ماده به توسعه کیفی و کمتی نظام آموزش علوم پزشکی به صورت هدفمند، سلامت‌محور، مبتنی بر نیازهای جامعه، پاسخگو و عادلانه و با تربیت نیروی انسانی کارآمد، متعهد به اخلاق اسلامی حرفه‌ای و دارای مهارت و شایستگی‌های متناسب با نیازهای مناطق مختلف کشور اشاره دارد و نمی‌توان مشکل کمبود نیرو را با افزایش زمان خدمت کارکنان موجود و ایجاد آسیب دوجانبه به ارائه‌کننده و دریافت‌کننده خدمت جبران کرد.

ابهام‌ها و اشکالات لایحه

۱. عبارت پیشنهادی به جهت عدم تعیین سقف ساعات انجام کار متوالی و اضافه‌کار دارای ابهام است و این ابهام می‌تواند منجر به بی‌عدالتی در بین کارکنان شود.
۲. براساس آنچه در مقدمه توجیهی ذکر شده است، دایره شمول این طرح، کارکنان پایگاه‌های دور از شهر و با مسافت زیاد هستند، لکن اطلاق عبارت پیشنهادی «کارکنان عملیاتی»، شامل کارکنان مشغول به خدمت در سطح شهر نیز می‌گردد.

اظهار نظر کارشناسی

با توجه به موارد مطرح شده در ارزیابی لایحه و رد آن با اکثریت آرا در کمیسیون اصلی، تصویب این لایحه در عمل به نفع کارکنان و نظام سلامت نیست و رد لایحه پیشنهاد می‌شود. وزارت بهداشت به عنوان متولی نظام سلامت، اختیار دارد برای مدیریت نیروهای انسانی مورد نیاز خود اقدامات لازم را انجام دهد.